

Antoni Jan Pawłowski

Stążki, gm. Mikołajki Pomorskie, woj.
elbląskie

Informator Archeologiczny : badania 15, 311-312

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

plaszczyźnie rysowały się liczne przebarwienia ziemi, wskazujące na obecność obiektów oraz występowały zabytki. Obiekty grupowały się na kulminacji wyniesienia, a także już na stoku łagodnie opadającym w kierunku północno-zachodnim /informacja ustna G. Miliszkiewicza/. Sondaż założony przez G. Miliszkiewicza objął część paleniska, które zawierało materiały kultury ceramiki sznurowej.

W roku 1980 podjęte zostały przez autorkę sprawozdania badania ratownicze na tym stanowisku. Wykopy założono w pobliżu ubiegłorocznego sondażu. Wyeksplorowana została druga część paleniska oraz odkryty interesujący pochówek z wczesnego okresu epoki brązu. Palenisko zawierało w swoim spągu kości zwierzęce. W grobie znajdowały się szczątki mężczyzny w wieku maturus złożone w pozycji skurczonej na prawym boku z głową skierowaną na południowy zachód. Grób był bogato wyposażony w ozdoby wykonane z surowców organicznych - paciorki z muszli małży rzecznej /kilkaset sztuk/ układające się w sznury w okolicy bioder, zagadkowe rurki kościane, niektóre zdobione dookołnymi liniami rytymi, zawieszki z kości długich ptaka z otworkiem w kształcie "V" oraz zdobioną szpilę kościaną z otworkiem V-kształtnym i fragment drugiej podobnej. W grobie ponadto znajdował się grocik krzemienny. Nie było natomiast żadnej ceramiki oprócz drobnych, nielicznych ułamków naczyń cyklu kultur lendzielsko-półgarskich, które dostały się tam najpewniej przypadkowo podczas kopania grobu. Tak samo należy potraktować niewielką ilość piłsurowca krzemienego /drobne odłupki i fragmenty wiórków/. Rodzaj wyposażenia wskazuje na wczesnobrązową datę grobu /kultura mierzanowicka ?/.

STAŻKI, gm. Mikołajki Pomorskie
woj. eibłaskie

Muzeum Zamkowe
w Malborku

Badania prowadził dr Antoni Jan Pawłowski. Finansował WKZ w Elblągu. Pierwszy sezon badań. Grodzisko średniowieczne /XIII-XV w./.

Grodzisko położone jest w zachodniej części wsi, ok. 100 m na południe od zabudowań PGR. Zostało założone na wysuniętym ku północy cyplu garbu terenowego i w rzucie poziomym ma kształt zbliżony do prostokąta z zaokrąglonymi narożami zorientowanego po linii N-S. Wymiary grodziska: długość u podstawy 89,4 m, u góry 69 m, szerokość u podstawy 82,2 m, u góry 52,2 m. Względna wysokość cypla, u podstawy którego od zachodu i północy przepływa mały strumień, wynosi od 4,25 do 9,35 m. Od południa grodzisko otacza fosa powstała w wyniku odcięcia cypla od pozostałej części garbu; jej szerokość nie przekracza 20 m, głębokość zaś dochodzi do 1 m.

Celem prac było rozpoznanie systemu fortyfikacyjnego i rozmiarów jego poszczególnych elementów, a także charakteru zabudowy występującej na majdanie oraz jej rozmieszczenie w obrębie obwodu warownego, jak również uściślenie chronologii i funkcji obiektu.

Założono trzy wykopy oznaczone symbolami I, II, III/80, z których I/80 wytyczono w zachodniej części majdanu, II/80 w narożu południowo-zachodnim w miejscu domniemanych dodatkowych urządzeń obronnych, natomiast III/80 przebiegał od południowej krawędzi majdanu poprzez fosę aż do jej przeciwległej krawędzi.

W wykopie I/80 odsłonięto relikty budynku mieszkalnego z piecem kopułowym. Budynek był wykonany najpewniej w konstrukcji szachulcowej, w którym konstrukcję nośną ścian stanowiły wiązania belkowe a przestrzeń między nimi wypełniała glina z domieszką składników organicznych. W obrębie budynku oprócz pieca znajdowały się paleniska z obstawą kamienną oraz piwnica przylegająca niemal do wewnętrznego lica wału.

Wykop II/80 ujawnił istnienie w obniżeniu południowo-zachodniego naroża fosy o szerokości ok. 8 m i pierwotnej głębokości 2,1 m. Przed fosą od strony zachodniej znajdowały się bliżej nieokreślone konstrukcje drewniane będące zapewne pozostałościami dodatkowych umocnień grodu.

W wykopie III/80, w jego południowej części na południowym brzegu fosy odkryto resztki wieży drewnianej założonej na planie kwadratu, flankującej dostępu do mostu przerzuconego w tym miejscu przez fosę. W północnej części wykopu, a więc na południowej krawędzi majdanu odsłonięto rozsypisko wału drewniano-kamienno-glinianego, który otaczał cały majdan. Podstawę wału o szerokości ok. 3 m stanowiła warstwa różnej wielkości kamieni ułożonych w zwarty bruk. Nad nimi zalegała warstwa gliny w stropie której wystąpiły resztki spalonych konstrukcji drewnianych w układzie poziomym. Może to sugerować istnienie konstrukcji przekładkowej wału. Jego wewnętrzne lico stanowiła oblicówka kamienna, będąca zapewne jednocześnie rodzajem ławy-ganku jakie spotykamy w ceglanych murach obronnych. Nie jest wykluczone, że na koronie tego wału-muru znajdowały się drewniane wieżyczki obronne.

Pozyskany materiał jest typowy dla średniowiecza. Na uwagę zasługuje duża ilość ułamków naczyń szklanych zalegających w obrębie budynku mieszkalnego oraz kościany płonek do szachów.

Badania będą kontynuowane.

STOBRAWA, gm. Popielów
woj. opolskie
Stanowisko D

Biuro Dokumentacji Zabytków
w Opolu
Muzeum Piastów Śląskich
w Brzegu

Badania prowadzili: mgr mgr Piotr Kubów /autor sprawozdania/, Klemens Macewicz, Krzysztof Spychała, Sylwia Wuszkau, Finansowała Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna w Stobrawie. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko kultury lużyckiej z IV /? / - V okresu epoki-brązu i okresu halsztackiego.